քի կուսուղներուն, որ հակէն բերդի, պարսպի եւ քաղաքի մուտքի դրան վրայ, ուրկէ միայն կրնային ճողոպրիլ: Սկսուեցաւ բուռն կռիւ, որ տեւեց երեք ժամ:

— Անօթի չունե՛ր, ալ ո՛ւր կ'ազատիք մեր գնդակներէն. դուրս ելէք եւ ձեր սեւ օրը կը տեսնէք,— կը կանչէին տղայք:

Իսկ մեր կրակի տակ ընկած Թշնամին բարձրաձայն օգնութիւն կ'ուզէր.

— Խմդա՛դ, աթէչ ալթընտա զալտըք (օգնութի՛ւն, կրակի ներքեւ մնացինք):

Սաստկացաւ բերդէն, պարսպէն եւ խրամէն օգնութեան եկող Թշնամու հրացանի որոտը, բայց արդէն մենք երկու գծով կ'իյնէինք անցքերու վրայ: Ձարահատ՝ Թշնամին հրդեհեց աւերակի փայտեղէնները, որպէսզի օգտուելով ծուխէն, խոյս տայ: Արգելիչ հանգամանքին հակառակ, մեր դիրքերէն բացուած կրակները, դարձեալ արդիւնաւոր եղան. իրար եառնէ Թշնամու չորս դիակներ եւ քանի մը վիրաւորներ ընկան, որոնցմէ վերջինը իր հրացանով մէկտեղ երկարեցաւ պարսպի դրան մէջտեղը:

Մեր հրճուանքը մեծ էր: Մենք ա՛լ լռեցինք: Իսկ գոհեր տուած Թշնամին չարունակեց խոլական թափով իր կրակը, անմիտ եւ ապարդիւն:

«Հրացա՛ն, հրացա՛ն», բոլորի ուշադրութիւնը ապանուածի զէնքն էր, պէտք է բերել: Մինչ կռիւը սկսեց մեղմանալ, պատանի մը՝ Տ. Սարգիսեան Արմենակ, 16 տարու երիտասարդ մը ըսաւ. «Ես պիտի բերեմ, ես կ'երթամ եւ պիտի բերեմ»: Դուրս ելաւ փողոց սուր դանակ մը ձեռքին: Ամէնքս բարախուն եւ սրտատրոփ կը հետեւէինք: Զգոյշ, պատերու տակով ան կը յառաջանար զէնքի բակը: Ահա հասաւ, կուչ եկաւ քանի մը վայրկեան, ապասեց, խորը չունչ առաւ: Մէկ ալ յանկարծ պարզեց ձեռքը, քաշեց հրացանը, կարեց փամփուշտակալը ու՝ զէնքը կրծքին սեղմած՝ Թեւաւոր դիրքը եկաւ: Բոլորս համբուրեցինք կարճ եբիտասարդի ճակատը, եւ ի քաջալերանս իրեն՝ ըսինք. «Թշնամու զէնքը խլողին է. քեզ կը պատկանի այդ, ձեռքդ պահէր եւ պատուով գործածի՛ր»:

Օրը երեկոյ կ'ըլլար: Թշնամին վիրաւոր կը մնար ամօթով. անոր չանքերը այդ օրն ալ մնացին ապարդիւն:

Ապրիլի 12–ի կռիւը առաջին եօթնեակը բոլորելուն կը մօտենար:

Թշնամին այդ ժամանակամիջոցին իր յարձակումները ամէն օր սաստկացած առաջ կը տանէր: Առանձնապէս լարուած ուշադրութեամբ կը հետեւէինք անոր մեր պատասխաններով: Կռիւ այս չրջանին օր օրի մեր ձեռք բերած փորձառութիւնները մեր դիմադրութեան ներշնչեցին սառն պատրաստութիւն, անվախ, համարձակ յանդգնութիւն, եւ, որ գլխաւորն է, իրարանցման, խուճապի մատնութիւնը տեղի տուաւ ինքնավստահ, անձնազոհ հոգեկան ճգռտումին: Ստեղծուեցաւ կարծես բնականոն կռիւ դրութիւն մը, որուն ամէնքը վարժ դարձան: Սովորական վիճակ մը. յարձակումը սկսուած պահուն արագ գործի դնելու՝ հարուածող, դնդակ ու վառօդ սփռող. իսկ միւս ժամերուն կատակ, հրճուանք, երգ, նոյնիսկ պար. բայց միշտ զգաստ, ամենափոքր իրադարձութեան աչալուրջ հետեւող:

Ահաւասիկ բնորոշ դիծն է կռուի երկրորդ եօթնեակին սկսած, որ բնականօրէն վարակեց բոլոր կռուողներու մտքերն եւ հոգին: Գոյամարտ դարձաւ կենսուրախ հոգիներու մէջ գործօն եւ իրական դինամարժութեան զբօսանք, զբաղմունք: Ամէն դիրք վերածուեցաւ դէնքի ընկերակցութեան չրջանակի մը, ուր գինուոր հոգիները, տարեց, երիտասարդ, եւ պատանի, օրեր կ'անցնէին քաղցր սպրումներով, առանց ճղճիմ թիւրիմացութեան մը:

Շաբթուան վերջին եւ յաջորդ օրը, Թշնամին չարունակական դարձուցած իր յարձակողականը ամենաուժգին թափով անգամ մըն ալ փորձեց, բայց առանձնապէս դժուարութեան եւ մտահոգութեան չմատնեց մեզ, որովհետեւ մեր ինքնապաշտպանութեան հիմնական գիծը անցնող գործնական օրերուն որոշուած էր եւ կուռ դիմադրութեան համար պատրաստ էր: Գիծէն դուրս թողնուած էին արդէն կարգ մը դիրքեր, որոնք թէեւ մեր ձեռքը, բայց համոզուած, պէտք էր լքէինք, եթէ Թշնամին չանար յամառութեամբ դրաւել: Տալ այդ դիրքերը ոչ թէ ինքնաբերաբար, այլ կռուով: Մարութեանի եւ յարակից դիրքն էին